

به نام خداوند بخشنده مهربان

ارزش غذایی سیلاژ سورگوم علوفه‌ای و قابلیت جایگزینی آن با
ذرت علوفه‌ای سیلو شده

بخش تحقیقات تغذیه و فیزیولوژی دام و طیور مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور،

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تهیه کنندگان: حسین غلامی - مهدی امیر صادقی

چکیده

با توجه به این واقعیت که تغذیه بخش مهمی از هزینه‌های تولیدات دامی را شامل می‌شود (حدود ۷۰ درصد)، تأمین مواد خوراکی برای دام‌ها موضوعی است که امروزه دغدغهی اصلی مسئولین و تولید کنندگان بخش کشاورزی می‌باشد. با توجه به اینکه ایران در اقلیم خشک و نیمه خشک کره زمین قرار دارد و کم آبی و خشک سالی مشکل و معضل دائمی در کشور است، ضرورت توجه به منابع جدید علوفه‌ای مقاوم به خشکی و نیز افزایش بهره‌وری از آب و خاک در فهرست اهداف بلند مدت وزارت جهاد کشاورزی قرار گرفته است. سورگوم گیاه مناسبی است که می‌توان برای کشت آن برنامه‌ریزی کرد و به اشکال متفاوت در تغذیه دام‌ها به کار برد. سورگوم علوفه‌ای را می‌توان به صورت چرای مستقیم، علوفه سبز در آخور، علوفه خشک و سیلاژ مصرف کرد. استفاده از سورگوم علوفه‌ای و سیلاژ آن در جیره غذایی دام‌های کشور، به دلیل مدیریت نادرست کاشت، داشت و برداشت، فیبر (NDF) زیاد و قابلیت هضم پایین تر فیبر سورگوم علوفه‌ای نسبت به ذرت علوفه‌ای همه گیر نشده است. به طور کلی با توجه به ارقام موجود تا این زمان، ارزش غذایی علوفه تازه سورگوم و سیلاژ سورگوم، بسته به رقم آن حدود ۸۵ تا ۹۰ درصد ذرت علوفه‌ای و سیلاژ ذرت است. سطح کشت سورگوم علوفه‌ای در سال ۱۳۹۸ حدود ۲۸ هزار هکتار با مقدار تولید ۱۷۴۱ هزار تن علوفه تر یا ۴۳۵ هزار تن ماده خشک است که پیش بینی می‌شود در سال ۱۴۰۴ سطح زیر کشت به ۵۶ هزار هکتار و تولید علوفه سبز ۳۸۵۴ هزار تن علوفه یا ۹۶۳ هزار تن ماده خشک خواهد رسید. با توجه به نیاز علوفه درجه ۲ یا خوب برای دام‌های کشور (حدود ۱۹ میلیون تن ماده خشک) سورگوم می‌تواند حدود ۲/۳ درصد این نیاز را تأمین کند. نتایج تحقیقات نشان می‌دهند که، سیلاژ سورگوم به خصوص سورگوم‌های اصلاح شده (مانند مید ریب) را می‌توان جایگزین سیلاژ ذرت در جیره گاوهای شیرده (با تولید حدود ۳۰ کیلوگرم در روز)، گوساله‌های پرواری و گوسفند و بز نمود. علوفه سبز یا خشک سورگوم و سیلاژ سورگوم می‌تواند به تنهایی نیاز نگهداری گوسفند و بز را تأمین کند. ولی برای تولید شیر و گوشت باید از مواد خوراکی دیگر نیز استفاده کرد و جیره متوازن و متعادلی را آماده و مصرف کرد. علوفه سبز می‌تواند به صورت مستقیم و در مزرعه به تغذیه گوسفند و بز و گاو و گوساله برسد. بهتر است برای چرای مستقیم سورگوم حدود ۵۰ تا ۶۰ سانتی متر از سطح زمین ارتفاع داشته باشد و هنگام مصرف تحت اثر هیچ‌گونه تشنی نباشد. کشت و توسعه و ترویج مصرف سورگوم و سیلاژ آن در کشت و صنعت‌ها و دامدارانی که زمین برای کشت دارند، انجام شود. در کل نتایج نشان دادند که، هر چند ارقام داخلی دارای کیفیت متوسطی هستند ولی هیچکدام از ارقام داخلی از نظر کیفی قادر به رقابت با هیبریدهای خارجی نیستند، که این نشان

دهنده این واقعیت است که در هنگام انتخاب ارقام سورگوم در کشور باید به کیفیت توجه بیشتری و به آن وزن بیشتری داده شود.